

אור לארבעה עשר

כא.

עין משפט נר מצוה

קלה א מיי מייצ מהל
 תמונות הלכה ה:
 א ב מיי פ"א מהלכות
 א מיי הלכה וטו י סג
 לאון עו טו"ש"ע א"ח ס"י
 מנח סעף א:
 ג ב מיי פ"ג ט"ג הלכה
 יא טו"ש"ע א"ח ס"י
 מנח סעף א:
 ג ד מיי ט"ג הלכה
 יא טו"ש"ע א"ח ס"י
 מנח ס"א א"ח מנח סעף
 ו:

רבינו חננאל

זהו שאמר אין הכרעת
 שלישי מברעת. ושמועה זו
 בהגדול וזוטא. (ופרקי)
 [ב]פרק ראשית הגז תניא
 ר' ישמעאל ברי' יוסי אומר
 משום אביו ארבע, שאמר
 וארבע צאן תחת השמה.
 תניא אמר רבי אלמלא
 דבריהם דברי תורה ודברי
 ברבי דברי קבלה, אנו דברי
 ברבי שומעין, וכל שכן
 דבריהם דברי קבלה
 ודברי ברבי תורה, והאמר
 מן אין הכרעת
 שלישי מברעת, אמר ר'
 יוחנן מפי שמועה אמרה
 מפי חגי זכריה ומלאכי.
 ורבינו האי דל היה אומר
 בקבלה כי אינה הכרעה
 אלא בומן שנים חלוקים
 ואחד מברעי כאחד מהן
 שנמצאו שנים ואחד
 מברעי והלכה כרבים. אבל
 בומן שאומר חצי דברי זה
 וחצי דברי זה אין זה
 מכריע, טעם שלישי הוא.
 ולפיכך נקרא ר'
 ישמעאל בבית תעשה
 זילוף כביה, בשרה
 תתפח הכל כביש, אמרו
 לו הכרעה שלישי היא זו
 ואין הכרעה שלישי
 מברעת. ושמועה זו
 בהגדול וזוטא כמות שהיא
 (ועוד) אמר ר'
 יוסי בר חנינא מחלוקת
 שפנלה לפחות ממאה
 חולין, דקא פסדי להו
 לחולין לגמרי, אבל נפלה
 לכמה כמות חולין דלא
 קא פסדי להו לחולין, דהא
 תרומה לברבי הכל עולה
 באחד ומאה, דברי הכל
 תרד ותטמא ואל יטמאנה
 ביד. ותניא נמי הכי, דתניא
 חבית שנשברה בגת
 העליונה ותחתיה מאה
 חולין טמאין, מודה ר'
 אלעזר לר' יהושע שאם
 יכול להציל רביעית
 בטהרה יציל ואם לאו תרד
 ותטמא ואל יטמאנה ביד.
 ומקשינן והא ר' יהושע
 הוא דתני אף יטמא ביד,
 והוא היה צריך עשוי
 להתוות לר' אלעזר שלא
 יטמא ביד, והכי קתני דר'
 אלעזר הוא שמודה לר'
 יהושע. ואמר רב פפא
 אפיק ואימא מודה ר'
 אפיק יהושע לר' אלעזר, רב
 הונא ביה דרב יהושע
 ומוכרי לר' תפך,
 והכא בבא להציל רביעית
 בטהרה בכלי שבכו טמא
 ותוכו טהור, מהו דתמא
 גזר ר' אלעזר להציל בכלי
 שבכו טמא, כי יהייה דתנן

אין הברעת שלישי מברעת. פ"ה הואיל ולא הזכירו צית
 שמאי וצית הלל צית ושדה א"כ טעמא אחרינא הוא ולא
 משום תקלה ולר"י נראה אע"ג דטעמא דצית שמאי משום תקלה
 לא חשיב הכרעה לפי שלא גילו הרשונים דעתא לחלק בין צית
 לשדה שלא הזכירו דבריהם אחד צית

ואחד שדה י וכן פ"ה לעיל וגי' ר"ג
 לאו מכריע הוא ו' והיא דקולא מטלגמיות
 בין מן המוכן ובין שלא מן המוכן
 טמא דברי ר"א ר' יהושע אומר בין
 מן המוכן ובין שלא מן המוכן טהור
 ר"ע אומר מן המוכן טמא שלא מן
 המוכן טהור וחשיב ליה צפ' כירה (שצמ
 ט: וש) הכרעה שהרי גילו ר' אלעזר
 ור' יהושע דשייך לחלק בין מן המוכן
 ובין שלא מן המוכן והיא דפ' כיצד
 מצרכין (בבבא מצ:). דקאמר צ"ש
 מצרכים על השמן וקאמר ר"ג אני
 אכריע שמן זכינו לריחו וזכינו לסיכותו
 הדם לריחו וזכינו לסיכותו לא זכינו
 וקאמר רבי יוחנן הלכה כדברי
 המכריע לאו משום דמכריע גמור
 הוא אלא מפרש וימון טעם לדבריו
 ותדע דאי מכריע הוא למה הוצרך
 לפסוק הלכה כמותו הא כבר א"ר
 יוחנן צפרכי כירה הלכה כדברי
 המכריע וק"ק לפי זה דלכא נמאי
 אריא הכרעה שלישי שאין הכרעה
 תיפוק ליה דהכרעת תלמיד לאו
 הכרעה היא ד' דלאמר צפ' כירה
 (שצמ ט:). ארבי עקיבא ור"ח פ"י
 הכרעת שלישי דור שלישי דיינו
 הכרעת תלמיד כדלאמר צפ' כירה:)

הדרן עלך אור לארבעה עשר

בל שעה. עבר זמנו אסור
 בהנאה. ואסור למכור ואם
 מכר דמיו מותרין דאין תופס את
 דמיו כדמין צפ"צ דקדושין (דף טו:
 מוכן וקידש צדמיה מקודשת:
אימא מתניתין דלא א' יהודה.
 ח"ף לפי המסקנה לא אמיא
 כר' יהודה אלא לפי קאמר ליה
 מתני' דלא כר' יהודה אלא כר'
 מאיר ומסיק דכר' מאיר נמי לא אמי:
וא"י אשמעינן חיה משום דמצנעא
 לה. ואין עובד משום כל
 יעמין דכל יעמין נפקא לן מלא
 ימלא ואין וכן מנאי כיון שאין ידוע
 היכן הוא וכן משמע דפ"ק (דף ו:
 דפרין וכן משכח לה ליעטע
 משמע דכל כמה דלא משכח לה
 עזר צבל יראה הק' רש"א היכי
 ערי להאכיל למה שדרכה להטמין
 הא מן צפ"ק (דף טו:) מה שמשייר
 יעמין צליעא כדי שלא תטול
 חולדה צפניו ויהא לרין צדיקה
 אחריו וכ"ש שאסור ליתן צפניהם
 וש לחלק בין מיה ללולדה המגדלים
 צצתים דהיא לא מצנעא כולי האי כמו
 חולדה הטומנת צצורים וצדקתין:

וקא"י עריה בב' יראה. פ"י אם לא ציטלו והוא הדין דהוא
 מני למימר דילמא אמי למיכל מיניה:

כ"י שנטמא אחריו במשקה, תוכו ואוגנו ואזנו וידיו טהורין, מהו דתימא גזר ר'
 יטמאנה, קמיל מודה ר' אלעזר שמציל רביעית בטהרה בכלי שתוכו טהור ובני טמא, ולא חייש ר' אלעזר דלאמא ננע
 בבבו שהוא טמא ונצמא כאלו מטמא התרומה בידים. הדרן עלך אור לארבעה עשר
 כל שעה שמותר לאכול בהמה ולחיה וכו', מתני' דלא כר' יהודה, דאי ר' יהודה, ה' תנן ר' יהודה אומר אוכלין כל
 ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש, והא איכא שעה חמישית שהוא אינו אוכל ומאכיל להמה ומותר בהנאה,
 אלא מאי ר' מאיר היא, דקתני אוכלין כל חמש, אי הכי כל שעה שאוכלין מאכיל בעייה ליה למתא, ולא עמדה לו אז ולא
 זו, ואוקמינן ל"ג דתני בפרקי קמא, ר"ג אומר חולין נאכלין כל חמש ושורפין בתחלת שש, והכי קתני
 כל שעה שבהן מותר לאכול תרומה מאכיל ישראל חולין לבהמה ולחיה כו'. ומוכרי לנכרי ששיטא, כלומר מאה דקתני
 ומותר בהנאה, מוכרי לנכרי רומא אתא, ואוקמינן לאפוקי מהני תנאי. דתניא בסוף פ' יציאות השבת, כל ששיטא לא
 ימכור אדם חמצו לגוי אלא אם כן יודע בו שכלה קודם הפסח, ביה אומר ל' שעה ששורר לחמה מותר למכור.

אין הכרעה שלישי מברעת. דעת שלישי היא זו שצית שמאי
 וצית הלל לא הזכירו לגלות דעתם דניהו חיישינן לתקלה כלל
 דאי הוה אמרו הכי צ"ש אומרים בין צצית בין צצדה (ה) חכל
 משפך וצ"ה אומרים בין צצית בין צצדה תיעשה זילוף וחתה צא
 להכריע ולומר צצית כצ"ה צצדה

כצית שמאי היא הכרעה אצל השתא
 דלא הזכירו צצית ושדה טעמא אחרינא
 הוא ולא משום תקלה ור' ישמעאל
 חייש לתקלה והיינו תנאי: מהלוקס.
 ר' אלעזר לר' יהושע שפנלה לפחות
 ממאה חולין טמאים שיש צגת
 התחמונה פחות ממאה חולין טמאים
 דאין תרומה צטילה בהן ופסדי לגמרי
 דתרומה לרין אחד ומאה לצטלה
 אצל היו צצתמנה מאה חולין מאה
 צציות כמו זו של תרומה דברי הכל
 לא יטמאה עולה והואיל ולא פסדי חולין
 דתרומה צטילה בהן וזו צצית וטמאה
 כדמעיקרא לור: מודה ר' אלעזר
 נו'. קס"ד אמסקנא קאי אלא לאו
 דהא פלוגמיהו צאם לאו הוא ולהכי
 פריך מודה ר' יהושע דלאמר לעיל
 יטמאנה ביד לר' אלעזר דלאמר לא
 יטמאנה ציד מיצע ליה למימני:
 צצלו עשור טהור וגזו טמא. והוא

מודה לאו אסיפא קאי אלא ארישא
 דקמני אס יכול להציל רביעית
 צצתרה יציל ואפי' כלי זה שהוא צא
 להציל רביעית זו צצוכו מוכו טהור
 וגזו טמא ואשמעינן ליה לר' אלעזר
 דלאמר אל יטמאנה ציד מודה הוא
 דמותר להציל צוה ולא חיישינן דילמא
 נגע גזו צצתמנה וטמאנה לה צצדים
 וצכלי שנטמא צצמשקן דטומאתן
 דרצנן היא דמשכח לה דצצתיאש כלי
 שנטמאו אחריו צצמשקן אחריו
 טמאין תוכו או אוגנו או אזנו או
 ידיו טהורין:

הדרן עלך אור לארבעה עשר

בל שעה שמותר לאכול מאכיל
 לדוקיא איצטרין דמידוק הא
 משעה שאינו מותר לאכול אינו מותר
 להאכיל: ולא יסיק צו סגור וידיים.
 צצנמרא פריך פשיטא הא נמי הגאה
 היא: גב' כל שעה שאוכל מאכיל
 מצעי ליה. אצל השתא דנקט לה
 צצתי לישא משמע דאחרי גצרי קאי.
 והא ליכא למימר דהכי קאמר כל
 שעה שמותר לאכול מן התורה מאכיל
 אפילו מדרצנן ומיתוקס אצצא דר'
 יהודה דהא איכא שש דמותר לאכול
 מן התורה ואסור להאכיל לדברי הכל:
אלא הכי קאמר כל שעה. שיש היתר
 לשום אדם לאכול מאכיל אף האסור
 לאכול לצצתמו כו'. צצמה אי
 משייא חיה ליה. ואין דרכה להצניע
 אצל חיה כגון חולדה ונמיה ותמול
 דרכן להצניע: ואי טמא חיה. הוה
 אמינא היא עדיפא משום דאי משייא
 מצנעא לה ו' ולא עזר עליה צצל יראה: **ו**לאו אדעטיה. לצצלוט: קודם.
 שיצוא הפסח דקצברי מנחה עליו לצצרו מן העולם ולא שיהא קיים:

מוסף רש"י

אין הכרעה שלישי מברעת. טעם עלמא דאמי
 אומר ולא דבריהם אחד מהן
 שפניהם לא הזכירו צצית
 ושדה, והכי דמי הכרעה
 כגון אי הוה מני צ"ש צצית
 נעמלאת צצית מן צצית
 משפך הכל וצ"ה אומרים
 בין צצית ובין צצדה מותר
 זילוף, ו' ישמעאל אומר
 טמא צצדה משפך הכל
 צצית טעשה זילוף, דטעמא

דמרוויח ומכרע וכו' לכו לצצית מהו
 לטות כמי, כי היא דקולא מטלגמיות
 צצדה טעמא דנפשי קאמר (ב"ש ט"ז)
 און או ככרע לצציהם אלא דעת שלישי,
 או צבל דהני או צצתיו מה (ובדברי קדו.
 הכרעה עד שמהא כולה כצרי אחר
 הדרן עלך אור לארבעה עשר
 אוכלין כל חמש ושורפין בתחלת שש.
 ואם יתמין עד מהלג עזע שהוא אסור
 מן התורה, לפי שאדם טועה צצעה (ועיל
 ד) ואפי' דכל שעה שצית דמרוויח
 טעי למימר על צציעתים חמישית ומותר
 יומר ולא יציל מאכיל ולמעלה (ועיל ד)
 צצתמנו כל חמש, אלא אוליגן על חמש,
 שמומר אדם אחר לאכול מאכיל זה האסור
 לאכול (ועיל א). תרומה כל חמש.
 דלארין להפסד קדשים צצדים כל זמן
 שזכור לאוליגן (ועיל א). ושרפין בתחלת שש.
 דלארין רוצא טעו בין שש לצצע (ט"ז)